

Részletes szöveges beszámoló a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat 2021. évi tevékenységéről

A Társulat tevékenységét 2021-ben is nagymértékben befolyásolta a világjárvány, számos rendezvényünk a tavalyi évben is a virtuális térben zajlott. Ilyen módunk tudtuk lebonyolítani a Társulat közgyűlésének hivatalos elemeit is tavasszal, míg szeptemberre „élő” közgyűlést szerveztünk a szakmai részekkel. Tagjaink megfelelő tájékoztatása érdekében folytattuk a 2020 őszén indított, kéthavonta megjelenő Társulati Hírlevél összeállítását és megküldését, programjaink olvashatók voltak a Társulat honlapján (www.mrmt.hu), visszanezhetőek voltak a youtube csatornánkon (<https://www.youtube.com/channel/UC0rcThlhwrSCcC5Bc9FQ24w>), emellett facebook oldalunk (<https://www.facebook.com/groups/134314203302544>) számos friss információt kínált és kínál tagságunknak. A tavalyi év első felében a járványhelyzetre tekintettel csak online programokat tudtunk biztosítani, júniustól nyílt újra lehetőség élőben élvezhető programokat szervezni.

2021-ben a Társulat 27 saját rendezvényt kínált tagjainak, közöttük régészeti (R), 8 művészettörténeti (M) programot és 9 szakvezetéssel egybekötött kiállítás-látogatást (K). Az előadásoknak alapvetően a Magyar Nemzeti Múzeum biztosított helyet, az online programok elkészítésében a felsorolásban feltüntetett intézmények vettek részt. Saját programjaink mellett számos eseményre, rendezvényre, múzeumi programra és kiállításra és ezek online elérhetőségére hívtuk fel tagjaink figyelmét. A megrendezett és az online térben elérhető programjainkat a megtartásuk időrendje szerint soroljuk fel. Az online programok esetében az időpont a youtube csatornán való elérhetőség dátumát jelzi.

1. Régészeti előadás

Farkas István Gergő: Római határvédelmi kutatások Pécsről – A CLIR Kutatóközpont munkájának bemutatása

Elérhető: 2021. január 25. (hétfő), 15.00 órától (R)

2. A Társulat kitüntetettjeinek előadása

Bíró Szilvia (Kuzsinszky Bálint-éremmel kitüntetett régész): A kelta lakosság továbbélésének néhány kérdése Pannoniában

Elérhető: 2021. január 28. (csütörtök), 15:00 órától (R)

3. Virtuális kiállítás-látogatás szakvezetéssel

Zseniális találmányok – innovatív ötletek: epizódok az ókori technika történetéből. Virtuális tárlatvezetés a BTM Aquincumi Múzeumában. Szakvezetést tartott: Fényes Gabriella, a kiállítás kurátora.

Elérhető: 2021. február 1. (hétfő), 15:00 órától (K)

4. A Társulat kitüntetettjeinek előadása

Sarkadi Nagy Emese (Pasteiner-éremmel kitüntetett művészettörténész): Mi a magyar? Korábban magyarországiént azonosított táblaképek Ipolyi Arnold gyűjteményéből. Virtuális előadás az esztergomi Keresztény Múzeum középkori magyar, osztrák és német műveinek online-katalógusa alapján

Elérhető: 2021. február 8. (hétfő), 15:00 órától (M)

5. Régészeti előadás-sorozat

A tájrégészettől a turizmusig – A Vaskori Duna projekt és a program utóélete. Előadták a programban résztvevő három intézmény, az ELTE BTK Régészettudományi Intézet, a Magyar Nemzeti Múzeum és az Archaeolingua Alapítvány és Kiadó munkatársai.

Elérhető: 2021. február 10. (szerda), 15.00 órától (R)

6. Régészeti előadás

Lengyel György: Az Istállós-kői-barlang feltárása 2020-ban

Elérhető: 2021. február 24. (szerda), 15.00 órától (R)

7. Régészeti előadás

Fischl Klára: Leletek a lőtér oldalából – a borsodivánkai ásatások legújabb eredményei és a BORBAS projekt – az előadás egy bronzkori, többretegű településátás legújabb eredményeit és az ásatást is magába foglaló nemzetközi dél-borsodi településkutatási projektet (BORBAS) mutatta be.

Elérhető: 2021. március 17., 15.00 (R)

8. Az Archaeometriai Műhely rendezvénye

A Műhely vitaülése online módon került megtartásra 2021. március 26-án (péntek), 9–12:30 között. Témája a NKFI (OTKA) K 131814 sz. program (2019–2023): „Csiszolt kőeszköz és szerszámkö nyersanyagok nagyműszeres vizsgálata a Kárpát-medence és környezete őskori távolsági és regionális kereskedelmi hálózatainak feltérképezéséhez” projektindító workshopja volt. A kutatás az őskor újkőkortól bronzkorig tartó korai szakaszának legszélesebb kapcsolati és kereskedelmi rendszerének kutatását tűzte ki céljául, a kőeszközök nyersanyagának és a nyersanyag származási helyének meghatározása segítségével. A vitaülésen ismertették a program célkitűzéseit és az első év eredményeit. (R)

9. A Társulat közgyűlésének első része

A 2020. évi rendes közgyűlést, amely egyben tisztújító közgyűlés is volt, a hatályos járványügyi rendelkezések értelmében személyes jelenlét nélkül tartottuk meg 2021. március 29-én hétfőn a Magyar Nemzeti Múzeumban.

Napirend:

1. Az éves beszámoló elfogadása – levélszavazás útján
2. Az online közgyűlés lehetőségével módosított alapszabály elfogadása – levélszavazás útján
3. Tisztújítás – előzetesen kiküldött szavazólap alapján

10. Művészettörténeti előadás-sorozat

A NKFI (OTKA) program bemutatása: Esterházy Pál nádor barokk udvara – gyűjtemények, művészek, mesterek és feleségek. Témavezető Monok István.

Előadók:

Kiss Erika: Kincstár, gyűjtemények

Király Péter: Az udvar zenei élete

Viskolcz Noémi: Házasságok

Zvara Edina: Könyvtár

Elérhető: 2021. április 14., 15 óra (M)

11. A Társulat kitüntetettjeinek előadása

Rosta Szabolcs: A bugaci Pétermonostora és a Homokhátság szerepe az Árpád-korban.

Elérhető: 2021. április 21., 15:00 óra (R)

12. Művészettörténeti előadás

Földi Eszter: Nyomdászinasból miniszteri tanácsos: Helbing Ferenc, az Iparművészeti Iskola egykori igazgatója.

Elérhető 2021. április 28., 15:00 óra (M)

13. Ásatási beszámoló-sorozat

Bemutatók a 2020. év régészeti feltárásairól. Online előadások 2021. május 18–június 18. között (kapcsolódva Régészet Napjához 2021. június 18–20.)

13.1 Az első előadás 2021. május 18-án, kedden vált elérhetővé: Kirchhof Anita (BTM Aquincumi Múzeum): A kis mozaikrészlet is fontos – a Fürdőmúzeum mozaikjának feltárása, 242 év távlatában (R)

13.2 Batizi Zoltán – Kóka István – Mag Hella – Rácz Tibor Ákos: A középkori bányászat emlékei Nagybörzsöny környékén (R)

13.3 Tóth János Attila (MRMT Búvárregészeti Szakosztály): Víz alatti régészeti kutatásaink 2020-ban (R)

13.4 Berta Adrián (ELKH BTK-RI): A Dombai család rezidenciájának 2020. évi régészeti feltárása (R)

14. Művészettörténeti előadás

Papp Júlia: II. Lajos páncélos ábrázolásai

Elérhető: 2021. május 26. szerda 15.00 órától (M)

15. Kiállítás-látogatás szakvezetéssel a Budapesti Történeti Múzeumban ÉLŐ PROGRAM

1. Középpontban a középkor 5.0 – Ásótól a vitrinig – a BTM Középkori Főosztályának munkatársainak összeállítása az előző év legérdekesebb, leglátványosabb, legértékesebb középkori vonatkozású leleteiről

Szakvezetést tartott: Terei György, a kiállítás kurátora. 2021. június 21. (hétfő), 15.00 óra. Helyszín: Budapesti Történeti Múzeum, Vármúzeum. 1014 Budapest, Szent György tér 2. (K)

2. Közösen kihordani – Péli Tamás születés-pannója Budapesten. Szakvezetést tartottak: Szász Anna Lujza, György Eszter, Eröss Nikolett (BTM Budapest Galéria, OFF Biennálé Budapest) kurátorok. 2021. június 21. (hétfő), 15.00 óra (az előző programhoz csatlakozóan). Helyszín: Budapesti Történeti Múzeum, Vármúzeum. 1014 Budapest, Szent György tér 2. (K)

Élő rendezvényeinken csak a hatályos járványügyi szabályok betartása mellett lehetett részt venni.

16. Kiállítás-látogatás szakvezetéssel ÉLŐ PROGRAM

Pálosok – Rendtörténeti kiállítás a Magyar Nemzeti Múzeumban

Szakvezetést tartott a kiállítás kurátora: Pető Zsuzsanna

A rendezvény időpontja: 2021. szeptember 6., hétfő 15:00 óra (K)

17. Kiállítás-látogatás szakvezetéssel ÉLŐ PROGRAM

Orcád világossága. A görögkatolikus egyház művészete Magyarországon

Kiállítás a pesti Vigadóban a Nemzetközi Eucharisztikus kongresszus alkalmából

Szakvezetést tartott Terdik Szilveszter művészettörténész, a kiállítás egyik kurátora

A rendezvény helyszíne: Vigadó Galéria (1051 Budapest, Vigadó tér 2.)

V. emeleti kiállítóterem, időpontja: 2021. szeptember 13., hétfő 15:00 óra (K)

18. Kiállítás-látogatás szakvezetéssel ÉLŐ PROGRAM

Premontreiek 900 – A 900 éves premontrei rend története Magyarországon

Kiállítás a Magyar Nemzeti Múzeumban

Szakvezetést tartott Kusler Ágnes művészettörténész, a kiállítás kurátora

A rendezvény időpontja: 2021. szeptember 20., hétfő 15:00 óra (K)

19. A Társulat közgyűlésének második része ÉLŐ PROGRAM

1. A 2020. évi díjak ünnepélyes átadása (a tavaly közzétett laudációk elérhetők a honlapon)

Rosta Szabolcs – Kuzsinszky-érem

Bubryák Orsolya – Pasteiner-érem

Bánffy Eszter – Rómer-érem

Százados László – Ipolyi-érem

J. Dankó Katalin – tiszteleti tag

Galavics Géza – tiszteleti tag

2. Díszelőadás

Pataki Gábor: *A népművészet mint inspirációs forrás a 20. század közép-kelet-európai művészetében*

3. A 2021. évi díjak megszavazása, ünnepélyes átadása

Havasi Bálint – Kuzsinszky-érem, laudált: Jerem Erzsébet

Jernyei Kiss János – Pasteiner-érem, laudált: Jávora Anna

Tari Edit – Rómer-érem, laudált: Rácz Tibor

Bodnár Szilvia – Ipolyi-érem, laudált: Mikó Árpád

4. A 2021. évi programok ismertetése

A közgyűlés helyszíne: Magyar Nemzeti Múzeum, Díszterem

Időpontja: 2021. szeptember 27., hétfő 14:00 óra (M)

20. Műemléki helyszín-látogatás ÉLŐ PROGRAM

A székesfehérvári székesegyház barokk freskójának, Johann Ignaz Cimbal művének (1768) megtekintése restaurálás közben, állványról

Szakvezetést tartottak Gaylhoffer-Kovács Gábor és Smohay András művészettörténészek, Jeszeniczky Ildikó restaurátor

A rendezvény helyszíne: Szent István Székesegyház, 8000 Székesfehérvár, II. János Pál pápa tér (Arany János u. 9.). Csatlakozóan megtekintettük a Székesfehérvári Egyházmegye új látogatóközpontját, bemutatta Smohay András, az Egyházmegyei Múzeum igazgatója.

Időpontja: 2021. október 8., péntek 11 órától (M)

21. Kiállítás-látogatás szakvezetéssel ÉLŐ PROGRAM

„Kincskeresés, kaland, tudomány. Közösségi régészeti projektek Pest megyében” című kiállítás megtekintése

Szakvezetést tartott a kiállítás kurátora: Rácz Tibor

A rendezvény helyszíne: Ferenczy Múzeumi Centrum, 2000 Szentendre, Kossuth Lajos u. 5.

Időpontja: 2021. október 11., hétfő 14:00 óra (K)

Ritoók Ágnes – Szőke Béla: Zalavár régészeti kutatásának legújabb eredményeiről 2021. október 27-ére tervezett előadása elmaradt.

22. Régészeti konferencia ÉLŐ PROGRAM

A Ferenczy Múzeumi Centrum, a Közösségi Régészeti Egyesület, a Magyar Régész Szövetség és a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat közös, kétnapos rendezvénye – Közösségi régészeti konferencia, könyvbemutató, tárlatvezetés, poszter-prezentációk, workshop.

Program:

„MINDENKI MÁSKÉPP CSINÁLJA.” A KÖZÖSSÉGI RÉGÉSZET MODELLJEI, MÓDSZERTANI TANULSÁGOK 2021. november 12.

Wollák Katalin (levezető elnök): Szakmai bevezető

Rácz Tibor Ákos: A Pest megyei közösségi régészeti program mérföldkövei és tanulságai

Szücsi Frigyes: A Fejér megyei közösségi régészeti program és a csákberényi modell

Bakos Gábor: Egy korszakváltás előestéjén, azaz a közösségi régészet helyzete a Herman Ottó Múzeum önkéntesi programjának tükrében

Péterváry Tamás – Rózsa Zoltán – Vida István: Válasz a közösségi régészeti kutatási paradigma kihívásaira

Eke István: Közösségi régészet Zala megyében

Mrenka Attila: Közösség. Régészet. A határon

Czövek Attila: A közösségi régészet helyzete Tolna megyében

Délutáni program (levezető elnök: Szabó Gábor)

Kálnoki-Gyöngyössy Márton: A kincstalálás. Szabályozások a római jogtól napjainkig

Laszlovszky József: Csataterek komplex kutatása és a közösségi régészet: a muhi csatatér vizsgálata és módszertani tanulságai

Szatmáriné Bakonyi Eszter – Tóth Eszter: A régészeti feltárások műtárgyvédelmi aspektusa

Schmidt Balázs: Digital Meets Heritage – 3D-s alkalmazások a régészetben

Könyvbemutató: A „Kincskeresés, kaland, tudomány. Közösségi régészeti projektek Pest megyében” c. kiállítási katalógus és tanulmánykötetet bemutatta Kulcsár Gabriella.

Tárlatvezetés: A „Kincskeresés, kaland, tudomány. Közösségi régészeti projektek Pest megyében” c. kiállítás megtekintése, szakvezetést tartott Rácz Tibor Ákos, a kiállítás kurátora.

Helyszín: Ferenczy Múzeum, Kossuth Lajos utca 5.

A beérkezett poszterek bemutatása

„ÚJ UTAKON” AZ ÖNKÉNTESSEKKEL VÉGZETT RÉGÉSZETI KUTATÓMUNKA

EREDMÉNYEI 2021. november 13.

Levezető elnök: Tankó Károly

Gutay Mónika – Kerékgyártó Gyula: Középső paleolitikus telep Gyöngyöstarjában.

Gyöngyöstarján 10. sz. lelőhely kutatása

Béres Sándor – Kovács András: Sajókeresztúr, Szakáll-tető lelőhely

Váczai Gábor: Szétszórt bronzkoriak. A hamvasztásos rítusú temetkezések felszíni azonosításának lehetőségei

Szabó Gábor: Bronzkori és vaskori kincsek, ostromok nyomában. Példák a közösségi régészet és a célirányos tudományos kutatás lehetséges találkozásairól

Kiss Alexandra: Kutatás Bodajk – Proletár-földek II. lelőhelyen

Steuer István: Mikor készült a Csörsz-árok?

Délutáni előadások (levezető elnök: Rácz Tibor Ákos, Laszlovszky József)

Herbst Anna: A pusztavacsi erénytál

Rózsa Zoltán – Szigeti Judit – Vida István: Közösségi régészeti program Kisbárkányon (Nógrád megye)

Gálvölgyi Orsolya – Tóth Balázs: Késő Árpád-kori kincslelet Lucfalva – Hosszú-völgyből

Debrődi Boglárka: A közösségi régészet gyakorlata egy spanyolországi és egy magyarországi feltárás nyomán

Dobos János: 15 év közösségi vármentés Szádvárban – kihívások és eredmények

Nagy Balázs: Éremleletek a mohácsi csatavesztés után Pest megyében

Havasi Norbert – N. Kis Tímea: Az Eger, Nagy-Eged-hegyi Szent Kereszt-kápolna kutatása

16:20 Kávészünet

Workshop – Irányított beszélgetés Laszlovszky Józseffel a közösségi régészet aktuális kihívásairól.

A rendezvény helyszíne: Szentendre Városháza, 2000 Szentendre, Városház tér 3. és a Ferenczy Múzeum, Kossuth Lajos utca 5. (R)

23. Könyvbemutató ÉLŐ PROGRAM

A Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat, a Magyar Nemzeti Múzeum és az MTA Művészettörténeti Bizottsága közös rendezvénye

Az Iskola Alapítvány és a Möller István Alapítvány kiadásában (Kolozsvár–Budapest, 2021) a

Mezőség építészetéről, művészetéről szóló, Kollár Tibor által szerkesztett „Középkori művészet a Szamos mentén I–II.” című tanulmánykötetet bemutatta Lövei Pál.

A rendezvény időpontja: 2021. november 26. péntek, 15 óra

A rendezvény helyszíne: Magyar Nemzeti Múzeum, Lapidárium (M)

24. Az Archeometriai Műhely rendezvénye ÉLŐ PROGRAM

Előadóülés az MTA X. Osztály Geokémiai, Ásvány- és Kőzettani Tudományos Bizottságának Archeometriai Albizottsága, a Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont Földtani és Geokémiai Intézete, a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat Archeometriai Műhelye és a

Magyar Nemzeti Múzeum szervezésében „*Szeresd a magad kis mesterségét...*” – Az archeometria szerepe a régészetben, művészettörténetben és restaurálásban. Emlékezés Tóth Mária tiszteletére.
Lővei Pál, Révész László, Czifrák László, Ridovics Anna: Megemlékezések Tóth Máriáról
Kreiter Attila, May Zoltán, Pető Ákos, Tóth Mária, Bajnóczi Bernadett, Máté László, Viktorik Orsolya, Szabó Lénárd, Sklánitz Antal, Kis Mészáros Zsuzsanna, Gődény Mária, Cseri Zsolt, Raczky Pál: A Körös kultúra szarvasmarha idoljainak új értelmezési lehetőségei technológiai vizsgálatok segítségével
Walter Dorottya, Szilágyi Veronika: Késő szarmata kori fazekasműhely Nagymágocs-Paptanyán
Biró Veronika, Hajtó Kornélia, Czifrák László, Bajnóczi Bernadett: Egy Zsolnay pirogránit kültéri váza restaurálása az anyagvizsgálatok tükrében
Sipos György, Filyó Dávid, Rekeczki Kinga, Magyar Gergő, Bartyik Tamás: Terrakotta műalkotások készítése idejének lumineszcens módszerrel történő meghatározása – nehézségek és további lehetőségek
Fórizs István: „Még az üveghegyen is túl”
Ridovics Anna, Kasztovszky Zsolt, Bajnóczi Bernadett: Sugárzó szépség 2. – Uránüvegek a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményében
Pintér Farkas: Természettudományok a restaurátorképzés szolgálatában – szemelvények az Universität für angewandte Kunst Wien Restaurátori Intézetének hallgatói munkáiból
Dági Marianna: Hellénisztikus aranyékszerek az Antik Gyűjteményben
Horváth Eszter, Mozgai Viktória, May Zoltán, Bajnóczi Bernadett: Hun kori ajándék – a nagyváradi lunula alakú csüngő
Piros Réka, Mozgai Viktória, Bajnóczi Bernadett: Hun kori lószerszámveretek új régészeti és archeometriai eredményei Árpás, Pannonhalma és Zuglói lelőhelyekről
Galambos Éva, Liptay Éva, Tuzson Eszter: Egy különleges ókori egyiptomi halotti szobor egyiptológiai és archeometriai vizsgálata
Bajnóczi Bernadett, az Archeometriai Albizottság elnöke: Zárszó
Időpont: 2021. november 30., 10:00 óra
Helyszín: Magyar Nemzeti Múzeum, Díszterem (R) (M)

25. Kiállítás-látogatás szakvezetéssel ÉLŐ PROGRAM

A Magyar Tudományos Akadémia Pszichiátriai Művészeti Gyűjteményének megtekintése
Szakvezetést tartott: Perenyei Mónika művészettörténész

A rendezvény helyszíne: BTK Művészettörténeti Intézet (1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4., 6. emelet).

Időpontja: 2021. december 3., péntek 15:00 óra (K)

26. Virtuális kiállítás megtekintése streaming szakvezetéssel

„Castrum Virtuale – Időutazás a fenékpusztai római erődben”

Online tárlatvezetés a virtuális kiállításban.

A szakmai vezetést tartják Heinrich-Tamáská Orsolya és Havasi Bálint kurátorok.

A program időpontja: 2021. december 8., szerda 15:00 óra. (K)

27. Régészeti Konferencia és a Társulat Henszlmann-díjának átadása ÉLŐ PROGRAM

Tudomány: iránytű az elérhető jövőhöz – Tudományos régészeti kutatási projektek bemutatója III. című konferencia

B. Tóth Ágnes: Köszöntő

Mester Zsolt: Kőeszközök felületi elváltozásainak kvalitatív és kvantitatív elemzése: digitális és fizikai referenciagyűjtemény létrehozása magyarországi könyversanyagok készítése és használati nyomainak jellemzésére (NKFI K-132857)

Bálint Csanád: Kína, Bizánc és a sztyeppei népek a 6–10. században: a kapcsolatok néhány kulturális aspektusa (NKFI K-135932)

Szeverényi Vajk: Település, gazdaság és társadalom a késő bronzkori Kelet-Magyarországon (NKFI FK-135805)

Tarbay János Gábor: Késő bronzkori dunántúli fegyverek technológiája, használata és manipulációja (NKFI PD-134910)

Juhász Lajos: Antik pénzek a Dunától keletre (NKFI PD-132300)

Soós Eszter: Egy germán közösség a római kora császárkori Pannoniában. A Vinár-cseraljai temető komplex régészeti elemzése (NKFI PD-134712)

A Társulat Henszlmann-díjának átadása

Díjazott: Kovács Olivér, a muemlekem.hu honlap szerkesztője – a régészeti és épített kulturális örökség közkinccsé tétele terén évtizedek óta folytatott kiemelkedő tevékenységéért (Laudált: Anders Alexandra)

A rendezvény időpontja: 2021. december 13., 12:30 óra, helyszíne: MNM Lapidárium (R)

A Társulat 2021. március 29-én tartotta 2020. évi rendes közgyűlését, amelyen a háromévenként esedékes tisztújításra is sor került. A második meghirdetett időpontra összehívott közgyűlés a hatályos járványügyi rendeleteknek megfelelően személyes jelenlét nélkül zajlott, napirendjén kétféle szavazás szerepelt. Online történt a 2020. év beszámolóinak elfogadása, valamint az utoljára 2016. november 8-án elfogadott alapszabály aktuális változtatásainak megszavazása. A szavazásra bocsátott dokumentumokat kiküldtük a tagságnak, továbbá elhelyeztük a Társulat honlapján és Facebook-oldalán. Ezek: az MRMT szöveges beszámolója a 2020. évről, az MRMT pénztárosának jelentése a 2020. évről, az MRMT Felügyelő Bizottságának jelentése a Társulat 2020. évi gazdálkodásáról és az MRMT alapszabályának módosítása voltak. Egyenkénti titkos szavazást írtunk ki a 13 tagú vezetőségre és a 3 tagú felügyelő bizottságra. Ezt a jelölőlistát is kiküldtük, illetve közzétettük a fenti fórumokon. Mindkét szavazás érvényes és eredményes volt: a vezetőséget 25 egyhangú igen szavazattal választotta újjá a tagság – annak ígéretével, hogy jövőre mód lesz egy gondosan előkészített, újabb tisztújításra –, a beszámolókat és az alapszabály változtatását 43 szavazó fogadta el szintén egyhangúan az online szavazáshoz rendelkezésükre álló 14 nap alatt. A közgyűlés második, szakmai részét szeptemberben, személyes részvétellel tartottuk meg, ekkor lehetett meghallgatni a művészettörténeti díszelőadást, és ekkor került sor Társulat 2020-ban és 2021-ben megszavazott kitüntető érmeinek átadására is.

Elkészítettük és benyújtottuk a közhasznúsági jelentéshez szükséges, a Közgyűlés által elfogadott dokumentumokat: a beszámolókat és a Felügyelő Bizottság jelentését a Társulat gazdálkodásáról.

A Búvárrégészeti Szakosztály Ráckeve mellett, a Kerekzátany-sziget északi végénél végzett műszeres felmérést, a merülések során azonosították egy 1968-as mederkotrás területét, ezzel sikerült az 1973-ban az Árpád Múzeumba került bronzkori és középkori leletanyag helyszínét hitelesíteni. Dunaújvárosi ipari bűvárokkal együttműködve egy nagy valószínűséggel második világháborús szovjet katonai átkelő nyomait (a parton és a mederben fa cölöpöket, a mederben roncsok nyomait) találták meg Szalkszentmártonnál. Drávagárdonynál egy 17. század végére keltezhető rönkhajóra bukkantak, Drávatamásiban nemzetközi együttműködésben több éve vizsgálják a mintegy 30 rönkhajóból álló török-kori pontonhíd lelőhelyet. A budapesti Háros-szigetnél a BTM-el együttműködve segítették a víz alatti romok keresését szonárral (egy omladékos területet találtak). A programokon és kutatásokon 12 fő önkéntest vontak be 2021-ben. A Régészet Napjához kapcsolódva online előadást tartottak a 2020. évi búvárrégészeti kutatásokról az MRMT Ásatási beszámolósorozata keretében.

Kiküldött hírleveleinkben a tagjaink figyelmébe ajánlottunk több virtuális és valós programot is (megadva ezek tartalmát és pontos elérhetőségét is), így például:

- a BTM Középkori Főosztályának munkatársainak összeállítását az előző év legérdekesebb, leglátványosabb, legértékesebb középkori vonatkozású leleteiről – „Középpontban a középkor 5.0 – Ásótól a vitrinig” címmel
- a Műemléki Világnap hazai rendezvényeit (Hadtörténeti Intézet és Múzeum 2021. április 16),
- számos fővárosi és vidéki múzeum online kínálatát és programjait
- a 2021. évi Szigetzugi Duna Napokat (2021. június 27. és július 4.), ennek keretében június 3-án a Régészeti Közösségek 2. Országos Találkozóját Szigetújfalun
- a Régészet Napját „Különleges helyek” címmel, amelyet a Magyar Régész Szövetség elnöksége a június 18–20-ra eső hétvégére hirdetett meg az Európai Régészeti Napok / European Archaeology Days európai rendezvénysorozathoz kapcsolódva
- Kincskeresés, kaland, tudomány. Közösségi régészeti projektek Pest megyében című időszak kiállítás megnyitóját (2021. június 19, 17 óra. Szentendre, Pajor kúria, Kossuth Lajos utca 5.) és változatos programjait
- a MNG kiállításait: Vágyott szépség. Preraffaelita remekművek a Tate gyűjteményéből és kísérőkiállítását: Az utópia szépsége. Preraffaelita hatások a századforduló magyar művészetében
- a Kassák Múzeum időszakos tárlatát: Költészet és performance. A kelet-európai perspektíva
- Szombathelyen az Iseum Savariense programjait, továbbá Schrammel Imre szobrászművész életmű-kiállítását
- Győrben, a Rómer Flóris Múzeumban Nagy-Győr jelességei – karrier a 750 éves városban című kiállítást
- a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Művészettörténeti Intézete által 2021. szeptember 23–25. között a Humán Tudományok Kutatóházában Látkép 2021 címmel megrendezett művészettörténeti fesztivált
- a Kecskeméten megnyílt régészeti kiállítást Átkelők a túlvilágra – Két gepida temető a Középtisza mentén címmel
- a Kulturális Örökség Napjai rendezvénysorozatát 2021. szeptember 18–19. között „Kulturális örökségünk kívül-belül” címmel
- a Kutatók Éjszakáját, 2021. szeptember 24–25. között
- a Múzeumok Őszi Fesztiválját 2021. szeptember 27. és november 11. között
- az MTA II. Osztály Ókortörténeti Bizottság Epigrafikai Albizottság, a Debreceni Egyetem, az ELTE, a MNM Régészeti Tár és a NKE Ludovika Római Állam- és Tartományigazgatási Kutatóműhely által 2021. november 5-én szervezett konferenciát Alföldi Géza régészprofesszor emlékére
- a Magyar Nemzeti Múzeumban 2021. november 26-án nyílt Wittelsbach-kiállítást
- az MTA Magyar Tudomány Ünnepe programsorozatát „Tudomány: iránytű az élhető jövőhöz” címmel, amelyre 2021. november 3. és 30. között került sor, különös figyelemmel a régészeti programokra: *Hogyan tovább? – krízisek, fordulópontok, túlélési stratégiák az elmúlt 12 000 évben – évezredek válaszai a kihívásokra a legfrissebb kutatási eredmények alapján* (kerekasztal-beszélgetésre a régészeti–történeti korok meghatározó fordulópontjairól), *Nők a tudományban: Rejtett folyamatok és feltárt jelentések a humán tudományokban* és *A család régészete. Hagyományos és új megközelítések* konferenciákra.

A Társulat további tevékenységei 2021-ben

Ahogy az a részletes felsorolásban olvasható, a világjárvány miatt 2021-ben csak részben tudtuk megvalósítani az utóbbi években indított és bevált előadás-sorozatokat. Folytatni tudtuk a 2019-ben indított tematikus programunkat *Értékteremtő tudomány* címmel, 2021 decemberében került sor a harmadik rendezvényre, a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal által támogatott, további régészeti projektek bemutatására. A novemberben megrendezett „*Szeresd a magad kis mesterségét...*” – *Az archeometria szerepe a régészetben, művészettörténetben és restaurálásban* című konferenciával csatlakoztunk a Tudomány Ünnepéhez.

Kéthavonta esedékes vezetőségi üléseinket alapvetően online, majd 2021 augusztusától hybrid módon tartottuk meg. Hasonló módon rendeztük meg 2021 decemberében a választmányi ülést. A járványhelyzetre tekintettel 2021-ben sem tudtuk megtartani a kiválasztott vidéki helyszíneket, múzeumokat, műemlékeket és az adott megyében zajlott kutatásokat bemutató, többnapos vándorgyűlésünket.

A tisztújító közgyűlésen megszavazott módosított alapszabállyal kapcsolatosan változásbejegyzési kérelmet nyújtottuk be a Fővárosi Bíróságra; az kérelmünket helybenhagyta.

2021 első félévében, a lezárás időszakában nagy hangsúlyt fektettünk a tagság részére történő friss és élvezhető online tartalmak biztosítására, ennek érdekében elvégeztük a társulat honlapjának javítását és kiegészítését.

A 2020-ban elnyert NKA-támogatást, mely a Budapesten megrendezésre kerülő nemzetközi régészeti kongresszus (EAA Annual Meeting – Budapest) részvételi díjának fedezetére szolgál, nem használtuk fel 2021-ben, mivel a budapesti rendezvényre 2022. augusztus 31. és szeptember 3. között kerül sor. Az összeget az NKA engedélyével átvittük a 2022. évre.

A Társulat 2021-ben is javaslatot tett a Schönvisner István-díjra, kezdeményezésünket két másik szakmai szervezet is támogatta: a Magyar Régész Szövetség Egyesület és a Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület. A közösen benyújtott javaslat Vicze Magdolna díjazására sikeres volt, a jelölt Schönvisner István-díjat kapott.

Visy Zsolt a Társulat támogatását kérte a felelős miniszternek küldendő levélhez, arra vonatkozóan, hogy Magyarország visszavonta a „Római Birodalom Határai – A Dunai Limes” nemzetközi világörökségi nevezésből a magyar szakasz helyszíneinek világörökségi jelölését. Az állásfoglalásban a magyar döntés átgondolását javasolta. A Társulat vezetősége támogatta Visy Zsolt kezdeményezését.

2021 szeptemberében bemutatkozó látogatást tettünk a Magyar Nemzeti Múzeum új főigazgatójánál, L. Simon Lászlónál, mivel hagyományosan a Múzeum biztosítja a Társulat székhelyét, lehetőséget nyújt az előadások megszervezésére a Múzeum előadótermeiben, továbbá a Múzeum dolgozója a Társulat altitkára. Ezért röviden bemutattuk a Társulat tevékenységét, és átnyújtottuk részére az aktuális kéthavi programunkat. Főigazgató úr a Társulatot támogatásáról biztosította.

A Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat a Magyar Tudományos Akadémia támogatását (700.000 Ft) egyrészt működési költségekre (könyvelés, posta), a társulati kitüntetésekkel kapcsolatos kiadásokra (5 db új kitüntető érem megvétele, gravírozás, oklevelek, tokok készíttetése) használta fel, egy nagyobb összeget pedig a honlap fejlesztésére fordított. Saját bevételünkből (tagdíj és magánszemélyek adománya: 365.208.- Ft; SzJA 1%: 106.578.- Ft) fedeztük az adminisztráció éves költségét és annak járulékait, a kitüntetésekkel kapcsolatos egyéb kiadásokat, kisebb részben reprezentációt, a fennmaradó könyvelési díjat, posta- és bankköltséget.

Budapest, 2022. február 28.

Összeállította: Jávor Anna elnök és Wollák Katalin főtitkár